

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գինն է . . . 170 դր.
Վեցամսեայ . . . 70 "
Եռամսեայ . . . 30 "
Մէկ ծանուցումը տողին 80 վարդ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսին 1 ին
եւ 16 ին կը սկսին :

Դուրս երթալիս լրագրողներուն ծախսու
ծախսը ամեն մէկ թիւին համար 20
վարդ է :
Լրագրող վերաբերեալ համակ կամ որ
եւ իրեն գրութիւն, թղթագրին պիտի
ուղղուի . եւ ամեն ծախսուն ծախս
ըն խրիզին վրայ է :

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱՆԳՆՈՒԹՅՈՒՆ 10 ԱՊՐԵԼ

Հնդկաստանի այժմեան կառավարու
թեան կերպը փոխելու նպատակաւ Մադ
դիոյ նորընտիր պաշտօնէինց առաջարկած
օրինադրել կերպի որ շատ հակառակորդ
ներ պիտի դնեն խորհրդարաններուն մէջ :
Լոնտայի մէջ լուր կը պարտէր թէ այժմ
եան կառավարութեան պաշտպան եղող
Թոմս ըստ իր անհատական կէտը վե
րոյնչեալ օրինադրելու գէտ խօսելու գի
տաւորութիւն ունին : Երբեք յայտնի է
մեր արդոյ ընթերցողներուն թէ լոյս
Խալիքի թիւն ալ պաշտօնէ հրաժարելէն
առաջ Հնդկաստանի կառավարութեան
վրայօր օրինադրել մը պատրաստած էր .
կրպիկ թէ հիմա գիտաւորութիւն ունի
նոյն օրինադրել առաջարկելու . քանի մը
փոփոխութիւններ վրան աւելցնելով :

Լոնտայի գաղղկական նախարար զեւ
պան Բերքմանի կողմէ իր հրաժարական
թուղթերը Ս. Թագուհիին մատուցած
ժամանակը մեծ պատիւ տեսաւ . անիւ
Թագուհին անիւ ունեցած գոհութիւ
նը մանաւոր կերպով յայտնելու համար
Ս. Թագուհի պարտք հրաւիրեց զանկա
եւ երկու օր վար գրաւ հան հետք տե
սութիւն ընելու համար :

Բելիսի մարաշախտին Լոնտայի
զեւպան ընտրվելու երկու տերութեանց
գաղղկականութիւնը եւս առաւել ամրացը
նելու եւ խաղաղութիւնը հաստատ պա
հելու նշան մը կը համարվի : «Եւս եր
կու ծովային մեծ տերութիւնները, կըսէ
Լոնտայի Վարենթրոթի լրագրին գրված
նամակ մը, պէտք է միացած մնան եւ պի
տի մնան : Եւսու իր նախնի տարրեր կար
ծիքներ ունենալ կուտավորական զբու
թեանց գործադրութեան մասին եւ նոր
հաստատու գաղղկականութեանց մէկ քա
նի կէտերուն վրայ, բայց ամեն չափա
ղանց վախճալու բան մը չէ : Ինչու որ
ամեն ժամանակ եւ ամեն տեղ այս կերպ
գիտարութիւններ ծագած են կարեւոր
գաղղկականութիւններէ ետեւ : Եւսու ամե
նային, քանի որ Եւրոպայ եւ Վարդիոյ
կառավարութիւնները մարդկային աղղին
բարիք ընելու գիտաւորութեան վարվին
իրարմէ գաղղկել չունին : Վարուս ըս
կիզըն շանաւոր ընող յայտնի եւ անոր
քէն պատերազմին պէս պատերազմ մը
ամենէն զարհուրելի երկնային պատուհան
է Եւրոպայի համար : Եւսիս երկու կողմն
ալ կը տեսնեն ու կը հասկնայ . ուստի
եւ իւրաքանչիւր պէտք է աշխատի անանկ
պատերազմի մը առթիւններէ փախչելու :

Մալթայէն լատ. ապրիլ 7 թուով
Թոմս լրագրին գրված նամակ մը հե
տեւեալ լուրերը կուտայ Հնդկաստանի
վրայօր :

Սրբ. Քօլին Վանդել սպարապե
տին Լուքսմբուրգէն մեծ քաղաք առաւ
բաղմական միջոցները պայծառ յաջողու
թեամբ պատկեցան :

Մարտ ամսին առաջի օրերը սպա
րապետը իւր ձեռքին տակը եղած բոլոր
գործերը համախմբեց : Ութրամ եւ Վը
րանք գործակալները սպարապետին բանա
կին հետ միացան իրենց ծախսուն վայ
զանքով ապրտաւորները զարնելով :
Մարտի 9 ին ու 10 ին, Լուքսմբուրգէն
յարձակումն սկսաւ Թոմսեաց շինած դու
սի ամրութիւններն աւելցնելով : Մար
տի 11 ին ու միակուսութիւնն սկսաւ : Ութ
րամ գործակալն եւ Լուքսմբուրգի Պա
հապետը զանազան ամուր զիջքներ տրեցին :
Մարտի 14 ին, սատակի պատերազմ մը
եւս եւ որ բոլոր օրը տեսեց, Լուքսմբուր
ուարձաններէն մէկը աւելցնելու : Մարտի
15 ին՝ որ այս լուրերուն գրված օրն էր
գրեթէ բոլոր քաղաքը անդրեւոյց մեծ
անցած էր :

Եւստատիոններուն մեծ մասը ցիրուցան
փախչել սկսան, բայց անգղիայից ձիաւո
րաց զուգերը հանեցին անանց ետեւէն :
Քանի մը ապստամբ ալ զեւ քաղաքին
մէկ քանի կողմերը ամրացրել կեցրել էին
այս լուրերուն գրված ժամանակը : Յա
ռաջիկայ թղթերը անշուշտ մանրա
մասն տեղեկութիւններ պիտի բերէ այս
երեւելի իրողութեան վրայ :

Եւսից քանի մը շաբաթ առաջ Տէ
հի թագաւորին գաղտնաստանը լմնաւոր
եւ արտի գաղտնաստանը վրայօր ելած
լուրը ճիշդ չէր : Տանեւ վրայ անգամ թա
գաւորը գաղտնաստանի ներկայանալէն ե
տեւ, բայց առ այժմ կախ ձգվել է :
Գաղտնաստանը կողմն եղել զլուսաւորա
պէս ապստամբութեան պատճառները
զանեւ, եւ հասկնալ թէ Պարսից կա
ռավարութիւնը մատ ունի այս ապստ
ամբութեան մէջ :

Եւս այժմ այս գաղտնաստանին մէջ ամ
ստուգվել է որ Հնդկաստանի անգղիական
իշխանութիւնները ապստամբութեան
կընդէն առաջ ամեն կողմանէ աղղա
րարութիւններ ստացրել են, բայց բանի
տեղ չբնեւում անհոգ կեցրել են :

Եւստատիոն ստուգվեցաւ թագաւո
րին գաղտնաստանին մէջ թէ Տէհի մէջ
եղած ջարդը խիստ չափազանց հոգա
վել է : Սպանալ կարծրված բաղմութիւ
նեղ չբնեւում անհոգ կեցրել են :
Եւստատիոն մէջ թէ իրենց Տէ
հի բնակիչներէն զոհ եւ շուրջակայ են
իրենց կեանքը մահուանէ աղատելուն

համար : Եւս անգամ Տէհի բնակիչ
ները իրենց պաշտպանութեանը պատի
նող անգղիացուց կեանքը մահուանէ ա
ղատելով իրենց կեանքը վտանգի մէջ դը
րել են : Իրենց հաղուստները անոնց հա
ղուցներն, եւս իրենց անոնց կերուցի
են, եւ իրենց անոնց հաղուստի եւ ու
տեղիքի մնացիկ են :

Պոմպայէն փետր. 26 թուով գը
ված նամակ մը մանրամասն կերպով կը
նկարագրէ Տէհի թագաւորին գաղտնա
ստանը, որուն մէջն հեռուեալ հետաքրք
րական տեղեկութիւններ կը քաղելք :

Եւստատիոն անգամ թագաւորը պա
տաստանի ներկայացած ժամանակը կը
իրեն հարցընդաւ անգղիական օրինաց
համեմատ թէ Իւսից յայտնուի թէ
Իւսից, թագաւորը պատասխանեց թէ
իր վրայ գրված յանցանքներուն եւ ոչ
մէկուն տեղեկութիւն ունի, եւ վերջա
պէս ինքզինքը անգամ ծանցաւ :

Փետրվար 3 ին օրը վրայները մոխի
ընթել սկսան :

Ժու թուով անուն մէկը՝ որ ժամա
նակաւ Եւրոպայի կառավարչին քարտուղարն
է եղեր, վրայեց թէ թագաւորը լրտես
ներ խրիկ է Պարսից Դահի, եւ թէ
Հիւսիս-Հիւսիսի անուն մէկը որ մեծ
սուրբ մարդարէ մը համարված էր թա
գաւորին վրայ մեծ աղղեցութիւն ունե
ցրել էր : Յիշեալ սուրբ մարդարէն երա
զին մէջ տեսնել է որ արեւմուտքի կողմէն
մեծ փոթորիկ մը եկել է, եւ Տէհի թա
գաւորը նաւու մը մէջ նստած՝ արեւնե
րուն վրայ բարձրացրել կեցրել է մինչեւ ի
փոթորիկը գողրել է : Եւս փոթորիկը յիշ
եալ մարդարէն մեկնութեանը նայելով՝
Պարսից անգղիական է եղեր որ անգղի
ացուց իշխանութիւնը պիտի կործանէր :

Եւս խօսքերուն ժամանակը թագա
ւորը ցափկեց ոտք երաւ եւ կիզեց մը
սու թէ ինքը բոլորով սրտիկ կը հաւա
տայ Հիւսիս-Հիւսիսի գերբնական
զօրութեանը, եւ աւելցուց թէ յիշեալ
սուրբ մարդարէն իր կեանքը քսան տա
րի պատկերացնելով՝ արեւը (թագաւորին)
կեանքը նոյնչափ երկնցուցրել էր :

«Փետր. 8 ին, հիւսիսային արեւ
մտեան գաւառաց նախորդ կառավարի
Արթուր Միսթրի պատերազմ վրայ
յայտարարութիւն մը փակած տեսնելի
էր Պարսից Դահին անուամբ գրված .
եւ քանի մը եղելութիւններ պատմեց ու
րոնցմէ կը հասկնայ թէ տպագրութիւ
նը երկրորդ ժամանակի ի վերջնութիւն
պատրաստված էր :

Եւս վրայութիւններէն ետքը հար
ցընդաւ թագաւորին թէ բան մը ունե
ր վրային հարցունելք . պատասխանեց թէ
ոչ . միայն հարցուց թէ Պարսիկներն ու
Ռուսները մէկ աղղ են :

Ետքը վերոյնչեալ Հիւսիս-Հիւս
քէրի մեծ մարդարէն ներս բերվեցաւ :
Եւս մարդը երբեւն ընելէ ետեւ՝ բաց
իւրաց ուրացաւ իր գերբնական զօրու
թեանը վրայօր պատմված բաները : Ու
րացաւ նաեւ վերոյնչեալ երազը, փոթո
րիկը եւ ուրիշ թէ զինքը եւ թէ թա
գաւորը յանցաւոր ձգելք ամեն պարա
զաները :

Թագաւորն ալ որ երկու օր առաջ
Հիւսիս-Հիւսիսի գերբնական զօ
րութեանը վրայ ունեցած ջիւղեւան
հաւատքը ինքիւն յայտնի էր, այս
անգամ բացարձակապէս ուրացաւ մինչեւ
անգամ զանկա տեսած ըլլալն ու ծանց
նալ :

Ռեբը վրայներ ալ մոխի եղան, ու
րոնք յայտարարութիւն կընեն թէ թա
գաւորն ինքը հրաման քրեր էր անգղիա
ցիները ջարդելու :

Գաղտնաստանը զեւ կը շարունակվէր
թղթատարին երաւ ժամանակը . ուստի
ասիկ ետքի պարագաները յաջորդ թղթա
րիով կընայ աւելցնել :

Քանթոնէն փետր. 27 թուով գըր
ված նամակ մը լուր կուտայ թէ շինացի
ները փորձ մը ըրեր են ոտք երկելու եւ
քաղաքը եւս աւելցնել, բայց շուտով զըս
տը վեր էն : Քանթոնի նախորդ կուտակ
Իւս փոթորեան՝ որ անգղիացուց ծովա
պետին հետ ունեցած բանտարկեալ էր Սին
կարուր խրվել էր :

Յունիս 14 ին գաղղկացուց կայսեր
գէտ փորձված գաղտնաստանութեան կա
մակցներէն Սիմոն Պիտար անուն գաղ
ղացին Եւրոպա փախած ըլլալով՝ հոն
անգղիական իշխանութեան ձեռք բռնը
վեցաւ եւ հիմա կը դառնի :

Եւս ընկերներէն մէկը Ռուսիո ի
տալացին Գարիգի մէջ բռնվելով դառ
վել է Եւրոպայի հետ մահուան գա
ղտնաստանի ետեւ՝ կայսրը անոր կեան
քը շնորհէր, Պարսից Լոնտայ իր
կընդաւ որ Սիմոն Պիտարի համար վը
կայութիւն տայ գաղտնաստանին մէջ :

Սարսիկայի պաշտօնական Աւր
լոպիլը զլստեալ Օրսինի գաղտնա
նին կողմանէ Ա. Մարտիոն կայսեր զըս
ված երկրորդ նամակ մը կը հրատարակէ,
որն որ Վաղղից լրագրիներուն մէջ հը
րատարակված չէր :

Եւստատիոն յիշեալ նամակին թագ
մանութիւնը :

